

17 Σεπτεμβρίου 2012

Βίος της Αγίας Σοφίας και των Θυγατέρων της Πίστewς, Ελπίδος και Αγάπης

Ορθοδοξία / Αγιολογία

Χήρα με τρεις θυγατέρες στη Ρώμη

Στα χρόνια πού βασίλευε στην κοσμοκράτειρα Ρώμη ο Αδριανός, σε μια πόλη της

Ιταλίας, ζούσε η ευσεβής και πιστή στον Θεό Σοφία. Καταγόταν από σπουδαία οικογένεια, αλλά σχετικά νωρίς έμεινε χήρα με τρεις θυγατέρες. Για λόγους πού δεν είναι γνωστοί, αργότερα η Σοφία πήρε τις τρεις κόρες της και πήγε στη Ρώμη, όπου συνέχισαν την ενάρετη ζωή τους.

Δεν επέλεξε συμπτωματικά και τα ονόματα των τριών θυγατέρων της, αφού τους έδωσε τα ονόματα πού συνοψίζουν τις τρεις βασικές αρετές του χριστιανού, τις οποίες επισημαίνει ο απόστολος Παύλος στον «ύμνο της αγάπης» (Α΄ Κορ. 13,13): νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη. Και τόσο με το παράδειγμά της όσο και με την ανατροφή πού τους έδωσε, οι τρεις θυγατέρες της επιβεβαίωσαν στην πράξη ότι όντως βίωναν και την πίστη και την ελπίδα και την αγάπη. Ήταν αντάξια προς τη ρίζα και τον κορμό κλαδιά!

Συλλαμβάνονται και οδηγούνται στον αυτοκράτορα

Δεν άργησε να γίνει γνωστή στη Ρώμη η άφιξη της Σοφίας και των θυγατέρων της, όχι μόνο γιατί ήταν αυτό σπουδαία οικογένεια, αλλά κυρίως από το γεγονός ότι μία χήρα γυναίκα με τρεις ωραιότατες κόρες ζούσαν με σύνεση και αρετή, σε μια κοινωνία κατά βάση έκφυλη και αμαρτωλή. Ο Αντίοχος, πού ήταν διοικητής της Ρώμης, ενημέρωσε τον αυτοκράτορα Αδριανό, ότι οι τέσσερις αυτές ψυχές πιστεύουν στον Θεό των χριστιανών και περιφρονούν τους δικούς τους θεούς. Ο αυτοκράτορας εξοργίστηκε. Και έδωσε αμέσως εντολή στον επικεφαλής των σωματοφυλάκων του να σπεύσουν να συλλάβουν τη Σοφία και τις τρεις θυγατέρες της, προκειμένου να τις οδηγήσουν ενώπιον του.

Ομολογία πίστεως και μητρικές παραινέσεις

Στη συνέχεια, αφού διέταξε να απομακρύνουν τις τρεις θυγατέρες από τη μητέρα τους και να τις φυλάνε σε άλλο μέρος. Την προέτρεψε να θυσιάσει στα είδωλα και η αγία με αποφασιστικότητα ομολόγησε την Χριστιανική της πίστη. Αφού είδαν την Σοφία να επιμένει στην ομολογία της έδωσε εντολή να την φυλακίσουν.

Έτσι η μητέρα τους Σοφία βρήκε την ευκαιρία και το χρόνο να απευθύνει στις κόρες της τις απαραίτητες παραινέσεις, λέγοντας τα εξής: «Εγώ, παιδιά μου αγαπημένα, ως μητέρα πού σας έφερα στον κόσμο, σας ανέθρεψα εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου. Επειδή λοιπόν οι περιστάσεις σας καλούν σε πνευματικούς αγώνες, δείξτε ποιιά από σας είναι ο άξιος καρπός των λόγων μου. Τη δε αρετή, στην οποία εδώ και χρόνια έχετε ασκηθεί, ας μη την καταβάλει το κακό πού προσωρινά θα εκδηλωθεί εναντίον σας. Ούτε η αδύναμη πλάνη να υπερισχύσει της χριστιανικής αλήθειας, πού είναι από καθετί πιο ισχυρή. Δεν σας κρύβω, βέβαια, ότι η νεαρή ηλικία σας μου προκαλεί μικρό φόβο. Γι' αυτό δείξτε προσοχή και μη

δειλιάσετε μπροστά στην απειλή, αφού ακατάβλητη δύναμη σας θα έχετε τη συμμαχία του Χριστού μας. Κάνετε ώστε με τον αγώνα σας να σκιρτήσουν από χαρά τα γηρατιά μου. Κρατήστε ανυποχώρητη την ομολογία της πίστεώς σας στον Κύριο, για να σας στεφανώσει με τα ίδια τα χέρια του. Και τότε θα είστε για πάντα μαζί του, θα απολαμβάνετε την άφθαρτη και αιώνια χαρά και θα είστε μαζί με τούς αγγέλους και όλους τούς αγίους του. Άλλωστε, γνώρισμα των συνετών είναι να θυσιάζουν τα μικρά για τα μεγάλα, τα ασταθή για τα διαρκή, τα πρόσκαιρα για τα αιώνια. Διότι το πιο πολύτιμο πράγμα είναι το να εξαγοράσει ο άνθρωπος με το αίμα τού μαρτυρίου του, πού θα χύσει υπέρ τού Χριστού, την ουράνια βασιλεία του».

Ο δικαστής κολακεύει, υπόσχεται και απειλεί

Ενώ μ' αυτά τα λόγια ενίσχυε τις τρεις θυγατέρες της η μητέρα τους Σοφία, οι αντάξιες κόρες έτσι της απάντησαν: «Εσύ, σεβαστή μας μητέρα, να μας στηρίξεις με τις παραινέσεις σου, πού τις θεωρούμε αγαθό φυλαχτό. Αλλά και ο Κύριος μας, που μας παρότρυνε να μη μεριμνήσουμε πώς ή τι θα πούμε όταν μας οδηγήσουν ενώπιον ηγεμόνων και βασιλέων (πρβλ. Ματθ. 10, 18-19), εκείνος, όντας αξιόπιστος, δεν θα διαψευσθεί. Και ως παντοδύναμος πού είναι θα τηρήσει την υπόσχεσή του και θα μας χαρίσει σοφία, με την οποία θα μπορέσουμε να νικήσουμε τη σοφία των ειδωλολατρών πού είναι ανόητη».

Ο αυτοκράτορας με κολακείες και υποσχέσεις και μετά με απειλές προσπάθησε να αλλάξει τις αγνές κόρες, αλλά αυτές, παρόλο το νεαρό της ηλικίας τους, με αποφασιστικότητα ομολόγησαν την πίστη τους και επιζητούσαν τα αιώνια αγαθά και τον ουράνιο Νυμφίο τους Χριστό. Οι τρεις θυγατέρες της άγιας Σοφίας είπαν στο δικαστή: «Σε πληροφορούμε πως αν τυχόν λυπηθείς το κάλλος της νεότητάς μας, που όπως είπες θεωρείς κάτι το εξαιρετικά σπουδαίο, και δεν μας υποβάλεις σε σκληρά βασανιστήρια, θα μας στενοχωρήσεις περισσότερο. Γιατί στην περίπτωση αυτή θα μας βλάψεις πραγματικά, αφού θα γίνεις αίτια να στερηθούμε την ανταπόδοση των μεγάλων και άφθαρτων αγαθών».

Η γενναιόφρονη στάση των τριών νεανίδων εξέπληξε το δικαστή. Έτσι αποφάσισε να τις χωρίσει και να εξετάσει την κάθε μία ιδιαίτερα, ελπίζοντας να τις αποδυναμώσει και να επιτύχει στο σκοπό του. Στην αρχή φώναξε τη μητέρα τους Σοφία και τη ρώτησε για το όνομα και την ηλικία των θυγατέρων της. Εκείνη απάντησε πως η πρώτη ονομάζεται Πίστις και είναι δώδεκα χρονών, η δεύτερη Ελπίς και είναι δέκα και η τρίτη Αγάπη και είναι εννέα χρονών.

Βασανίζεται και τελειούται η Πίστις

Τότε πρόσταξε να οδηγηθεί μπροστά του η μεγαλύτερη από τις τρεις, η Πίστις. Οργισμένος της είπε: « Θυσίασε, νεαρή μου, στη θεά Άρτεμη, όπως εδώ και πολλά χρόνια κάνουμε όλοι μας». Με έκπληξη του όμως διαπίστωσε ότι η εντολή του έπεσε στο κενό.

Έτσι πρόσταξε να αρχίσουν τα βασανιστήρια. Με πρώτο αυτό του ραβδισμού. Της αφήρεσαν την εσθήτα, της έδεσαν πισθάγκωνα τα χέρια και οι δήμιοι την έδειραν με χοντρές ράβδους. Αλλ' ώ του θαύματος. Η τρυφερή δωδεκάχρονη μάρτυς του Χριστού φαινόταν όχι ραβδιζόμενη, αλλά έδειχνε σα να ραίνεται με ρόδα, ενώ στο σώμα της δεν υπήρχε ούτε ίχνος μωλωπισμού! Τότε διέταξε να προχωρήσουν σε ωμότερες πράξεις· να αποκόψουν τούς μόλις σχηματιζόμενους μαστούς της Πίστεως. Και τότε συνέβη το πρωτοφανές και εξαίσιο γεγονός: από τις τομές αντί για αίμα έτρεξε σαν από βρύση γάλα! Μετά έβαλαν την μάρτυρα του Χριστού να ξαπλώσει σε πυρακτωμένη σχάρα. Όσο όμως εκείνος επινοούσε βασανιστήρια, άλλο τόσο και ο Θεός των χριστιανών προστάτευε την πιστή του δούλη και τη δόξαζε. Επόμενο μαρτύριο ήταν να τη ρίξουν σε ένα τεράστιο τηγάνι που ήταν πάνω από αναμμένη φωτιά, γεμάτο πίσσα και άσφαλτο. Η Πίστις πρόφτασε να επικαλεστεί την εξ ύψους βοήθεια. Η φωτιά και η πίσσα πού κόχλαζε μεταβλήθηκαν σε δροσιά.

Το γεγονός προκάλεσε το θαυμασμό πολλών παρευρισκομένων, που δόξαζαν τον Θεό των χριστιανών, όχι όμως και του δικαστή, ο οποίος φανερά εκνευρισμένος και για να προλάβει την προσχώρηση ειδωλολατρών στη χριστιανική πίστη, αποφάσισε τον διά ξίφους θάνατο της αγίας μάρτυρος.

Όταν εξήγγειλε την απόφασή του αυτή, η Πίστις χάρηκε. Και η χαρά της διακρινόταν καθαρά στο πρόσωπο της. Αμέσως δε παρεκάλεσε την μεν μητέρα της να προσευχηθεί για να μείνει σταθερή ως το τέλος, τις δε δύο μικρότερες αδελφές της παρότρυνε να μη δειλιάσουν και χάσουν το βραβείο της άνω κλήσεως. Συγκεκριμένα είπε: « Γνωρίζετε καλά ποιόν ακολουθήσαμε στη ζωή μας και με ποιού τη σφραγίδα σφραγιστήκαμε κατά τη βάπτισή μας. Ας μείνουμε λοιπόν ακλόνητες στην πίστη μας έως τέλους. Ας μη φοβηθούμε και υποχωρήσουμε. Κόρες μιας μητέρας είμαστε. Αυτή μας γέννησε, μας έθρεψε σωματικά και πνευματικά. Το ίδιο φρόνημα και το ίδιο τέλος ας έχουμε και οι τρεις αδελφές. Η πρώτη ας είναι παράδειγμα και για τις άλλες δύο».

Τα λόγια αυτά της Πίστεως γέμισαν θάρρος και δύναμη την Ελπίδα και την Αγάπη, που με τη σειρά τους έδωσαν κουράγιο στην αδελφή τους, ενώ την παρεκάλεσαν να προσευχηθεί και για κείνες στο Σωτήρα Χριστό να μείνουν σταθερές και ακλόνητες για να αξιωθούν το στεφάνι της αιώνιας ζωής. Στη συνέχεια η Πίστις,

έσκυψε τον αυχένα και ο δήμιος κατεβάζοντας με δύναμη το ξίφος του, της έκοψε το κεφάλι, ενώ η ψυχή της στεφανωμένη ανήλθε προς το νυμφίο της Χριστό, την κεφαλή όλων.

Η άθληση και το τέλος της Ελπίδος

Έδωσε εντολή και έφεραν μπροστά του τη δεύτερη, την Ελπίδα. Χωρίς περιστροφές της είπε: «Άκουσέ με, νεαρή μου, και πέσε να προσκυνήσεις τη μεγάλη θεά Άρτεμη. Κι αφού το κάνεις αυτό, φύγε ελεύθερη και χαρούμενη». Η Ελπίς όμως δεν δίστασε να του απαντήσει: «Καθώς πίστεψες πώς είμαι αδελφή της προηγούμενης, έτσι να πιστέψεις και στην απόφασή μου να δείξω και στην πράξη πώς είμαι όντως αδελφή της. Και θέλω να ξέρεις ότι τίποτα απολύτως, ευχάριστο ή δυσάρεστο, δεν θα με κάνει να αλλάξω γνώμη, ούτε την πίστη μου στο Χριστό και Θεό μου».

Έδωσε εντολή ν' αρχίσουν τα βασανιστήρια. Της αφήρεσαν τα ρούχα και τη μαстіγωσαν με ωμά βούνευρα. Η Ελπίς έδειχνε ακατάβλητη υπομονή και καρτερία, γεγονός που εξόργισε ακόμα περισσότερο το δικαστή. Γι' αυτό διέταξε να τη ρίξουν μέσα σε πυρωμένο καμίνι. Ενώ οι φλόγες υψώνονταν, την ίδια δεν την άγγιζαν. Ο δικαστής πρόσταξε να κρεμάσουν την Ελπίδα σε ένα ξύλο και οι δήμιοι να ξεσκίσουν το παιδικό σώμα της με τα ειδικά σιδερένια νύχια. Η ίδια, επιστρατεύοντας ουράνια δύναμη και ένα μειδίαμα στα χείλη της είπε στο δικαστή! «Νομίζεις πώς με τα βασανιστήρια θα με κάμψεις· εγώ όμως αντλώ θάρρος από το Χριστό, ο οποίος θα σε αποδυναμώσει γιατί κήρυξες αδυσώπητο πόλεμο σε μια νεαρή κόρη, πού μόνο στήριγμά της έχει τον αληθινό Θεό».

Η παρρησία της νεαρής χριστιανής εξόργισε ακόμα περισσότερο τον δικαστή, ο οποίος έδωσε εντολή να ετοιμάσουν ένα λέβητα και αφού τον γεμίσουν με πίσσα και ρετσίνι να τον βάλουν πάνω σε δυνατή φωτιά ώσπου να κοχλάσουν τα υλικά αυτά κι υστέρτα να ρίξουν μέσα την Ελπίδα. Ο Θεός όμως για μια ακόμα φορά έσωσε την καλλίνικη μάρτυρα: Πριν τη ρίξουν στο μείγμα πού κόχλαζε, ο λέβητας διαλύθηκε, το δε μείγμα χύθηκε τριγύρω, με αποτέλεσμα να κάψει πολλούς ειδωλολάτρες πού παρακολουθούσαν με περιέργεια τα όσα συνέβαιναν. Αποφάσισε να θανατωθεί η μάρτυς Ελπίς διά τού ξίφους.

Καθώς η Ελπίς άκουσε την τελική απόφαση τού δικαστή, ως τελευταία επιθυμία ζήτησε από τη μητέρα της να προσευχηθεί για κείνη, ενώ η ίδια παρότρυνε με λόγια θερμά τη μικρότερη αδελφή, την Αγάπη, να μη υποκύψει στις υποσχέσεις η απειλές τού δικαστή, αλλά να ακολουθήσει το παράδειγμα των δύο μεγαλύτερων αδελφών της.

Όταν την οδήγησαν στο σημείο όπου θα μαρτυρούσε για τον Ιησού Χριστό, η σορός της αδελφής της Πίστεως, κείτονταν ακόμα, ακέφαλη, στο χώμα. Έπεσε στα γόνατα, το αγκάλιασε και το φιλούσε, τιμώντας το ως λείψανο μιας αγίας μάρτυρος, αλλά και σε εκδήλωση μεγάλης αδελφικής αγάπης. Έτσι, ήρεμη και με ακλόνητη πίστη και αποφασιστικότητα, έκαμψε τον αυχένα της, το δε ξίφος τού δημίου απέκοψε τη νεανική κεφαλή της, για να προστεθεί και η μάρτυς τού Χριστού Ελπίς στο νέφος των άγιων του.

Το μαρτύριο της Αγάπης

Μετά το φρικτό μαρτύριο της Πίστεως και της Ελπίδος ο δικαστής, εξουθενωμένος διέταξε να φέρουν την Αγάπη. Αύτη ήταν μόλις εννέα χρονών. Ασφαλώς και θα την έπειθε.

Πιθανόν να είχε τρομάξει από το θάνατο των δύο μεγαλύτερων αδελφών της.

Αφού τη ρώτησε διάφορα και την κολάκεψε με καλά λόγια και υποσχέσεις, περίμενε πως θα είχε πεισθεί να θυσιάσει, αλλά είχε κάνει λάθος στις εκτιμήσεις του, γιατί η Αγάπη τού είπε με θάρρος τα έξης: «Μη ξεγελιέσαι από τη νεαρή ηλικία μου και νομίζεις πως θα με εξαπατήσεις και θα με παρασύρεις. Σύντομα θα διαπιστώσεις ότι κι εγώ, η μικρότερη, είμαι

βλαστάρι από την ίδια ρίζα και τον κορμό. Από την ίδια μάνα είμαι γεννημένη, όπως και οι δύο αδελφές μου πού μαρτύρησαν για το Χριστό. Γι' αυτό κι εγώ δεν θα ντροπιάσω τη μητέρα και τις δύο αδελφές μου. Είμαι μάλιστα αποφασισμένη και να τις ξεπεράσω στην άθληση και την καρτερία, διότι ξέρω από τα όσα συνέβησαν μ' αυτές ότι θα έχω αμέριστη τη βοήθεια τού Κυρίου και Θεού μου».

Διέταξε να την κρεμάσουν και να την τεντώσουν με χοντρά σχοινιά τόσο πολύ, πού να σπάσουν οι αρθρώσεις των χεριών και των ποδιών της. Η προστασία όμως τού Θεού ήταν και εδώ άμεση. Τη διαφύλαξε σώα και άβλαβή. Έπειτα ετοιμάστηκε πυρακτωμένο καμίνι.

Πόση όμως ήταν η έκπληξη όλων όταν είδαν τη νεαρή μάρτυρα τού Χριστού να πηδάει μόνη της στο καμίνι, πριν προλάβουν να το κάνουν οι δήμιοι. Αλλ' ώ του θαύματος και πάλι! Αντί να γίνει παρανάλωμα τού πυρός, εκείνη στεκόταν ανάμεσα στις φλόγες και ένιωθε σα να βρίσκεται σε ευχάριστο λουτρό. Και το πιο αξιοθαύμαστο; Οι φλόγες σε λίγο διασκορπίστηκαν και άρχισαν να καίνε τούς ειδωλολάτρες γύρω από το καμίνι! Ακόμα και στον δικαστή προκάλεσαν εγκαύματα.

Έτσι με τα εγκαύματα στο σώμα του, έδωσε νέα εντολή: Να τρυπήσουν τα μέλη τού σώματος της καλλίνικης μάρτυρος με περόνια. Όταν έγινε κι αυτό και επειδή η Αγάπη λίγο νοιαζόταν για τα φρικτά βασανιστήρια, αφού είχε «βοηθό και σκεπαστή» της τον Θεό, ο δικαστής έβγαλε την τελική του απόφαση, όμοια με των δύο άλλων αδελφών: τον διά του ξίφους αποκεφαλισμό της τρίτης.

Την απόφαση άκουσε η Αγάπη με γενναιότητα και ανδρεία, θεωρώντας την ως την ασφαλή σφραγίδα και επιδοκιμασία της πίστεως και ομολογίας της προς τον Θεό, γι' αυτό και του απηύθυνε από τα βάθη της καρδιάς της την ακόλουθη προσευχή: «Σε ευχαριστώ, Παναγία Τριάδα, πού είσαι μία θεότητα, μία δόξα και μία δύναμη, διότι και μένα την ελάχιστη με ανέδειξες άξια για τον ουράνιο νυμφώνα σου και με συναρίθμησες με τις δύο αδελφές μου, οι οποίες μαρτύρησαν για σένα. Και σε παρακαλώ, πανάγαθε Θεέ μου, μετά το μαρτυρικό μου τέλος, να ευδοκήσεις να επιζήσει η μητέρα μου, για να επιτελέσει για μας τις δούλες σου όσα είναι καθιερωμένα και αρμόζουν στους κεκοιμημένους».

Φθάνοντας η μακαριστή Αγάπη στο τόπο τού αποκεφαλισμού, έσκυψε πρόθυμα τον αυχένα της και ο δήμιος εκτέλεσε την εντολή τού δικαστή. Έτσι ολοκληρώθηκε η τριπλή θυσία των αγίων και καλλινίκων παρθένων Πίστεως, Ελπίδος και Αγάπης.

Η μητέρα τους Σοφία παρακολουθούσε από κάποια απόσταση την τελευταία πράξη τού μαρτυρίου. Κι αφού έφυγαν οι δήμιοι και οι ειδωλολάτρες πού έβλεπαν τα γινόμενα, έσπευσε και αγκάλιασε το άψυχο σώμα της κόρης της Αγάπης. Το φιλούσε με μητρική αγάπη, αλλά και σεβασμό, αφού αυτό ανήκε σε μια μάρτυρα τού Χριστού. Στη συνέχεια, εκτελώντας όσα αρμόζουν στους κεκοιμημένους, ράντισε με μύρο το σώμα, το τύλιξε με πολυτελή σάβανα και το έβαλε δίπλα στις σορούς των λειψάνων των δύο άλλων θυγατέρων της, για τις οποίες είχε πράξει προηγουμένως τα ίδια. Κατόπιν εναπέθεσε και τα τρία σε μικρό ναό πού είχε χτίσει με δαπάνη της. Με τον τρόπο αυτό η φιλόχριστη μητέρα Σοφία έκανε σε όλους τούς χριστιανούς τη μεγάλη πνευματική δωρεά, να έχουν στους αιώνες έναν ανεκτίμητο πλούτο και έναν αδαπάνητο θησαυρό: τρεις άγιες μάρτυρες, κατά σάρκα και πνεύμα αδελφές, την Πίστη, την Ελπίδα και την Αγάπη. Με τις πρεσβείες τους θεραπεύονται ψυχικά και σωματικά πάθη, ενισχύονται οι πιστοί στον πνευματικό τους αγώνα, γνωρίζουν τον Θεό, σώζονται.

Η εν ειρήνη κοίμηση της αγίας Σοφίας

Τρεις ημέρες μετά το μαρτυρικό τέλος της Αγάπης και τον ενταφιασμό της, η μητέρα της Σοφία πήγε στο ναίσκο για να τελέσει τα καθιερωμένα ιερά μνημόσυνα των τριών καλλινίκων μαρτύρων θυγατέρων της. Εκεί ακριβώς και πάνω από τη

λάρνακα πού είχαν εναποτεθεί τα ιερά σώματα των αγίων, έκανε γονατιστή την ακόλουθη προσευχή:

«Τίμια σφάγια, πού βρίσκεσθε πλέον κοντά στον Θεό, θυσίες πού γίνατε ευπρόσδεκτες από τον Ιησού Χριστό, δεχθείτε τη μητέρα σας ως συγκάτοικο στην ίδια σκηνή, στην ουράνια κατοικία σας». Αυτά είπε με πίστη η γενναία και εξαίρετη αυτή μητέρα. Και ήταν τέτοια η επιθυμία της καρδιάς και του νου της, πού εισακούσθηκαν τα λόγια της και «κοιμήθηκε τον ύπνο πού αρμόζει στους δικαίους», γράφει ο άγιος Συμεών ο Μεταφραστής και συναξαριστής της. Έτσι ετελειώθη και πήγε να συναντήσει τις τρεις θυγατέρες της πού μαρτύρησαν για το Χριστό.

Κάποιες ευσεβείς γυναίκες πού ήταν μαζί της επιτέλεσαν και για την άγια Σοφία τα καθιερωμένα και αρμόζοντα, τοποθέτησαν δε τη σορό της στην ίδια λάρνακα όπου ήταν εναποτεθειμένα και τα λείψανα των τριών θυγατέρων της.

Πηγή: <http://xristianos.gr/forum/viewtopic.php?t=2526>

<http://bit.ly/1aHrOyw>